

serne er meget væsentlige, så betydelige, at forudsætningen for bevillingen kan siges at være bristet (*Folketingets Forhandlinger* 1948-49, spalte 2542 og 2553).

21. For det andet: I det foregående har der stadig været tale om en *ministers* retsstilling. Men jeg er blevet bedt om at belyse *administrationens* beføjelser til at afholde ubevilgede udgifter. Herved rejser sig det hidtil ikke berørte spørgsmål om den *underordnede tjenestemand's* stilling i så henseende.

Dette spørgsmål kan tage sigte såvel på hans *interne* retsstilling, altså hans udtrykkelige eller stiltiende bemyndigelse til at handle på ministerens vegne, som på hans *eksterne* retsstilling, jeg mener dermed hans beføjelser i forhold til folketinget. Da jeg kun er blevet spurgt om det sidste, skal den førstnævnte side af sagen ikke berøres.

Spørgsmålet om den underordnede tjenestemand's beføjelser over for folketinget til at afholde ubevilgede udgifter er ganske enkelt. Hans beføjelser i så henseende kan naturligvis ikke være videregående end ministerens. I det omfang, han internt er bemyndiget til at handle på ministerens vegne, indtræder han i forholdet til folketinget i ministerens retsstilling.

Den underordnede tjenestemand er dog ikke umiddelbart ansvarlig over for folketinget, men kun over for ministeren. Har den underordnede tjenestemand afholdt ubevilgede udgifter i strid med de ovenfor frestillende regler, kan der for hans vedkommende blive tale om et tjenstligt ansvar over for ministeren, gjort gældende på sædvanlig måde. For ministrens vedkommende kan der blive tale om et ansvar umiddelbart over for folketinget (og i sidste instans rigsrätten) i det omfang, en minister efter almindelige regler kan gøres ansvarlig for underordnede tjenestemand's handlinger, og det vil formentlig sige, for så vidt han har gjort sig skyldig i manglende instruktion, tilsyn og kontrol.

22. Selv om altså folketinget ikke har nogen myndighed til at drage den underordnede tjenestemand til ansvar, kan tinget være interesseret i, at ministeren foretager det fornødne i så henseende, og eventuelt

fremkomme med tilkendegivelser herom over for ministeren.

Dette fremgår bl. a. af den ovenfor under punkt 14 omtalte folketingsdebat i 1949 i anledning af overskridelserne i forbindelse med bygning af lufthavnen. Jensen-Broby udtalte herunder:

„Vi er på nuværende tidspunkt bundet til at bevilge pengene, for der er jo disponeret over dem, men jeg vil mene, at der fra ministriets side bør gives en reprimande til dem, der har disponeret over beløbet uden at have de bevilgende myndigheders tilladelse dertil.“ (*Folketingets Forhandlinger* 1948-49, spalte 2549).

Men det var især Bertel Dahlgaard, der i forbindelse med omtale af en anden overskridelsessag betonedede nødvendigheden af at placere ansvaret. Han udtalte bl. a.:

„Dernæst ville jeg gerne spørge: Hos hvem ligger nu egentlig ansvaret embedsmandsmæssigt set i en sådan sag? Jeg kender det ikke, jeg tænker ikke på nogen bestemt person, er ikke i stand til at sige, hvor ansvaret egentlig ligger. Men jeg rejser altså det spørgsmål: Hvilket ansvar har de embedsmænd, som det her drejer sig om, som enten har gjort sig skyldige i en udtalt forømmelse eller også har vist en udtalt foragt for de højeste administrative myndigheder over dem og for de forfatningsmæssigt bevilgende myndigheder?

Jeg siger dette, fordi det kan være meget godt, og det anerkender jeg helt ud, at et tilfælde af denne art, som finansministeren siger, er blevet påtalt. Men i det lange løb gør påtåle det ikke, og jeg vil gerne udtrykke det på den måde over for finansministeren, at det må blive sådan i statens administration, at noget sådant ikke atter kan foregå uden følger for de pågældende.“ (A. st., spalte 2552).

Finansminister H. C. Hansen replicerede således til Bertel Dahlgaard:

„Det er mig ikke særlig behageligt at skulle diskutere en sag, der berører en speciel embedsmand, som for den disposition, der her er tale om, har modtaget en irretsættelse, en reprimande, fra sit ministerium, men jeg skal gerne udtale, at jeg tiltræder det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards synspunkter, der i virkeligheden konkluderede deri, at den ansvarlige embedsmand, der disponerer på områder, hvor han